

Är det dags för en tvärinstitutionell redaktion?

Sociologjämnet är brett och ganska splittrat. Vissa sociologer är inriktade mot teori, andra mot metod, och ytterligare andra mot empirisk forskning som oftast försöker att koppla teori och empiri. Dessutom finns det en uppsjö av teorier och metoder, där vissa sociologer intar en pragmatisk hållning medan andra har tydliga preferenser för speciella teorier och metoder. Denna splittring innebär att det sociologiska allmän-godset, det som alla sociologer känner till, är ganska litet. En kvantitativt orienterad sociolog som är intresserad av stratifiering läser i väldigt liten grad samma litteratur som en kvalitativt inriktad sociolog med fokus på kroppens sociologi. Alla verk-samma sociologer borde väl vara medvetna om detta. Denna bredd ställer vissa krav på en allmänsociologisk tidskrift, åtminstone om man har avsikten att denna ska kunna vara av intresse för alla sociologer. Ett s.k. referee-system är en bra början, dvs. en artikel bedöms av två eller tre för författaren anonyma bedömare/referees. Detta är dock ingen garanti för en fungerande tidskrift. För det första måste redaktionen se till att skicka manus till ämneskunniga sociologer inom fältet. För det andra måste redaktionens beslut vara någorlunda i linje med bedömarnas synpunkter. Samtidigt har en redaktion en viss grad av självständighet i sina beslut som bör balanseras mot bedömarnas åsikter. Utifrån personliga och andras erfarenheter misstror jag den nuvarande redaktionen – den klarar inte av att upprätthålla den professionalism som krävs för arbetet. Jag vet inte om detta beror på redaktionsmedlemmarnas begränsade erfarenhet av att publicera sig i *artikelform* eller om det beror på en stark bias då det gäller teori och metodpreferenser, eller både och. I mitt fall hade jag fått ett manus granskat av två bedömare och accepterat under den förra redaktionen (artikeln hann tyvärr inte tryckas innan Lund tog över). Lundaredaktionen rev upp detta beslut och skickade ett nytt negativt beslut. Först efter att Sociologförbundet lagt sig i ärendet ändrade sig SFs redaktion. Lundaredaktionens agerande i detta fall tyder på en låg grad av förståelse för hur en redaktion till en vetenskaplig tidskrift fungerar. Refuseringen var dessutom till viss del byggd på en slarvig läsning av artikeln (vissa saker efterfrågas som redan finns i manus) och än värre; på en fullständigt personligt färgad uppfattning av vad sociologi är. Jag fick reda på att min artikel bortsett från ett "frö" till sociologi (den passus där Bourdieu nämndes) inte var att betrakta som sociologisk forskning. Det är ganska magstarkt med tanke på att två bedömare tidigare har ansett artikeln värd att publicera. Detta är ett tydligt tecken på att redaktionen anser sig ha rätten att avfärda vissa områden inom sociologin som att vara icke-sociologiska, vilket förstås är provocerande eller åtminstone löjeväckande för sociologer inom sådana fält. Jag kan förstå att min artikel uppfattas som smal då den handlar om verktygen för stratifieringsforskning, men att inte betrakta detta som sociologi ter sig absurt för mig. I ett annat fall fick Ryszard Szulkin, som skickat in ett manus baserat

på en kvantitativ studie, veta från bedömare att ”upplägg och innehåll” i alltför hög grad följde ”den vetenskapliga uppsatsens”. Redaktionen ansåg då att manus kunde prövas på nytt ifall bedömarens åsikter beaktades. Detta är häpnadsväckande; får inte en artikel i SF vara upplagd som en vetenskaplig artikel? Inte minst med tanke på att Vetenskapsrådet delfinansierar verksamheten med utgångspunkt från att tidsskriften är vetenskaplig är detta ett besynnerligt agerande från redaktionen. Som jag ser det är det en redaktörs uppgift att lyfta fram de delar av bedömarens kritik som leder till redaktionens beslut: ’refusera’, ’återkom med en reviderad version’, ’återkom med en kraftigt reviderad version för ny prövning’. Detta gäller i synnerhet vid uppenbart bisarra råd från bedömare, vilket tyvärr förekommer. Sådana råd kan förbigås med diplomatisk tystnad från redaktörens sida. De kommentarer som jag fick i samband med den ’felaktiga refuseringen’ och de som Szulkin fick på sitt manus, får mig att dra slutsatsen att det är lönlöst att skicka in manus till SF med ett kvantitativt innehåll under Lundaredaktionens tid. Jag tycker att Sociologförbundet borde förnya diskussionen om hur Sociologisk Forskning ska hanteras. Ska det vara en allmänsociologisk tidsskrift med kontinuitet över tiden eller är det okej att tidsskriften blir en intern angelägenhet för institutionen där den är placerad? För mig är det sistnämnda inte acceptabelt. En möjlig lösning är att Sociologförbundet överger idén om att redaktionen ska förläggas till *en* institution utan istället verkar för att införa en tvärinstitutionell redaktion med representanter för olika institutioner. Representanterna kan bytas ut successivt och därmed undviker man att förnya hela redaktionen vid ett och samma tillfälle. De två föregående redaktionerna (Växjö och Umeå) verkar visserligen ha klarat av att upprätthålla det professionella förhållningssättet som krävs för en fungerande redaktion, men även för dessa var det antagligen förknippat med svårigheter att få redaktionsarbetet att fungera i början.

Erik Bihagen

Redaktionen svarar:

Vi vill återigen beklaga att Erik Bihagens manus hamnade mellan stolarna i bytet av redaktioner. Vi vill också understryka att manus utifrån kvantitativt material naturligtvis är lika välkomna som alla andra manus, även i fortsättningen. Den kritik som bedömare riktade mot Erik Bihagens text uppfattade vi inte som grundad på en allmänt negativ inställning till kvantitativa studier.

Att föra en debatt som rör de punkter som Erik Bihagen tar upp är ytterst viktigt. Sociologförbundets styrelse har utarbetat en policy, som syftar till att den typen av övergångsproblem som Bihagen råkat ut för inte ska upprepas. Detta ställer sig redaktion bakom.

På hemsidan www.sociologforbundet.se finns det möjlighet att debattera vidare.